

STANOWISKO
Zarządu Związku Województw Rzeczypospolitej Polskiej
z dnia 20 października 2021 roku

w sprawie Priorytetu 3.
Programu Fundusze Europejskie dla Rybactwa 2021-2027

Zarząd Związku Województw Rzeczypospolitej Polskiej apeluje do Pana Ministra o podjęcie z samorządami województw i rybackimi lokalnymi grupami działania merytorycznej dyskusji odnośnie Priorytetu 3. *Wkład w rozwój zrównoważonej niebieskiej gospodarki oraz wsparcie dobrobytu społeczności nadbrzeżnych* Programu Fundusze Europejskiego dla Rybactwa 2021-2027, w tym wysokości alokacji, zasięgu terytorialnego, sposobu wyboru lokalnych grup rybackich oraz wdrażania Priorytetu.

Zarząd Związku Województw RP z rosnącym niepokojem przyjmuje informację, przekazaną przez Pana Tomasza Tereskiewicza – Z-cę Dyrektora w Departamencie Rybołówstwa na posiedzeniu Komisji Rolnictwa Związku Województw RP w dniu 28 września br., o zamiarze delegowania wdrażania Priorytetu 3. do Agencji Restrukturyzacji Modernizacji Rolnictwa, która wyraziła wolę realizacji tych zadań.

Jednocześnie, zgodnie z założeniami projektu ustawy o wspieraniu zrównoważonego rozwoju sektora rybackiego z udziałem Europejskiego Funduszu Morskiego, Rybackiego i Akwakultury na lata 2021-2027, dostępnego w wykazie prac legislacyjnych i programowych Rady Ministrów i planowanej do przyjęcia w II kwartale 2022 r., rolę instytucji pośredniczących pełnić ma 5-iu wybranych wojewodów, a w zakresie wypłaty przyznanej pomocy – Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa.

Zarząd Związku Województw RP zwraca uwagę, że bez odpowiedzi pozostały wcześniejsze, poparte merytorycznymi argumentami, stanowiska m.in samorządów województw w sprawie utrzymania obecnego systemu instytucjonalnego, a forsowane przez Instytucję Zarządzającą rozwiązanie kwestionowane jest również przez głównych interesariuszy, tj lokalne grupy rybackie skupiające m.in. środowiska rybackie.

Nadto, zasadnicze rozbieżności w informacjach o planowanym systemie instytucjonalnym poddają pod wątpliwość strategiczne podejście do realizacji Priorytetu 3. przyszłego programu operacyjnego.

Po raz kolejny, z całą stanowczością podkreślamy że samorządy województw są jedynymi podmiotami mającymi wiedzę i zasoby kadrowe niezbędne do efektywnego wdrażania Priorytetu 3. Żaden inny podmiot nie ma doświadczenia w pracy z wieloma zindywidualizowanymi procedurami rybackich lokalnych grup działania ani w obsłudze całego procesu wdrażania lokalnych strategii rozwoju, którego jedynie część stanowi weryfikacja wniosków o dofinansowanie/ wniosków o płatność.

Zarząd Województw RP krytycznie ocenia zamiar ustanowienia instytucji pośredniczących dla Priorytetu 3. w wybranych regionach. Model obsługi lokalnych grup rybackich oraz beneficjentów z jednego regionu przez „podmiot” w innym województwie poddaje pod wątpliwość istotę najbardziej „lokalnego, bliskiego obywatelowi” mechanizmu i z powodów czysto praktycznych, logistycznych i kosztowych zniechęci wiele podmiotów do składania projektów.

Zdaniem Zarządu Związku Województw RP przyjęcie proponowanego podziału instytucjonalnego w nowej perspektywie finansowej jest decyzją nieprzemyślaną i bardzo ryzykowną w kontekście dotychczasowej skutecznej i efektywnej realizacji przez samorządy województw zarówno Programu Operacyjnego RYBY 2007-2013, jak i Programu Operacyjnego „Rybacko i Morze” na lata 2014-2020.

Zarząd Związku Województw RP pod wątpliwość poddaje realne oszczędności w Pomocy Technicznej powstałe w wyniku wyeliminowania samorządów województw z systemu instytucjonalnego. W przypadku zamiaru powierzenia zadań wojewodom (nie pełniącym dotychczas żadnej funkcji we wdrażaniu PO RYBY) wiązać się to będzie z koniecznością ponoszenia kosztów budowy kolejnych, zupełnie nowych struktur. Zasoby Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa są niewystarczające, co ma – już obecnie - odzwierciedlenie w tempie obsługi spraw. Zauważyć należy, że projekty w ramach (dotychczasowego) Priorytetu 4. to projekty „małej skali”, duża liczba umów nie pociąga za sobą „znaczącej” – w porównaniu do innych osi – kontraktacji. Wziąć też należy pod uwagę konieczność zapewnienia finansowania struktur wykonujących zadania z perspektywy 2014-2020.

Zarząd Związku Województw RP krytycznie odnosi się również do zapisów projektu Programu Fundusze Europejskie dla Rybacko 2021-2027. Tezy analizy SWOT m.in. o: *niskiej efektywności instytucji pośredniczących i RLGD w zakresie wdrażania lokalnych strategii rozwoju, niewystarczającym poziomie znajomości celów rozwojowych wdrażanych strategii lokalnych, niskiej znajomości lokalnych inicjatyw i celów rozwojowych wśród mieszkańców i wiele innych, bezpodstawnie dyskredytują wieloletnią pracę zarówno rybackich lokalnych grup działania jak i samorządów województw.*

Takie wnioski nie były dotąd formułowane przez Instytucję Zarządzającą (przeciwieństwie pozytywnie oceniała wdrażanie Priorytetu 4.) ani nie znajdują odzwierciedlenia w raportach m.in. Najwyższej Izby Kontroli czy badania ewaluacyjnego oceny śródkresowej PO RYBY z grudnia 2020 r. W tym kontekście, brak wskazania źródła danych informacji w projekcie Programu prowadzi do pytania o rzetelność, wiarygodność i obiektywizm tych zapisów.

W ocenie Zarządu Związku Województw RP jedynych ich celem jest wskazanie uzasadnienia dla centralizacji wyboru lokalnych strategii i przebudowy systemu wdrażania Priorytetu 3.

Zarząd Związku Województw RP zwraca również uwagę, że założenia Programu sprzeczne są z wnioskami wynikającymi z analizy SWOT, gdzie wśród zagrożeń wymienia się m.in. „*istnienie obszarów wykluczonych pod względem infrastruktury dojazdowej, dostępu do Internetu, usług cyfrowych oraz obszarów nieobjętych strukturą RLKS*”. Decyzja Instytucji Zarządzającej o znaczącej redukcji środków finansowych na Priorytet 3 oraz liczby rybackich lokalnych grup działania nie tylko nie przeciwdziała temu zagrożeniu ale świadomie do niego prowadzi.

Na uwagę zasługuje również zapis dotyczący dostępu gospodarstw domowych do Internetu na obszarach wiejskich (słaba strona – społeczność obszarów zależnych od rybacko), co jedynie potwierdza, że problemy obszarów wiejskich są problemami obszarów zależnych od rybacko i odwrotnie. Decyzja Instytucji Zarządzającej o braku możliwości realizacji na obszarach rybackich strategii wielofunduszowych, wykorzystujących w sposób zintegrowany środki zarówno Europejskiego Funduszu Morskiego i Rybackiego jak i Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich a w wielu regionach również Polityki Spójności, pozbawia te obszary szansy wielofunkcyjnego rozwoju.

Dlatego Zarząd Związku Województw RP podtrzymuje wnioski wyrażone we wcześniejszych stanowiskach dotyczące zwiększenia alokacji na realizację Priorytetu 3. oraz pozostawienie środków Europejskiego Funduszu Morskiego i Rybackiego w ramach wspólnego instrumentu „*rozwoj lokalnych kierowany przez społeczność*”.

Licząc na ustosunkowanie się przez Pana Ministra do przedstawionych postulatów i argumentów, niezmiennie deklarujemy aktywne włączenie się w rozmowy i prace dotyczące zaprojektowania najbardziej efektywnego wdrażania środków UE na terenach zależnych od rybactwa. Jednocześnie samorządy województw deklarują pełną gotowość do szybkiego wdrażania tak złożonego i skomplikowanego instrumentu jakim jest RLKS, który ma funkcjonować w ramach Priorytetu 3 Programu RYBY 2021-2027.



Olgierd Geblewicz

Prezes Zarządu
Związku Województw RP